

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Yidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 ft
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, szerkesztési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 4 k. Hétfőnap külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 Nyilttór sora . . . 15 "

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kép a jövőből.

Arad, július 26.

Az angol választások eredménye konzervatívokkal töltötte el mindazon hazafias tényezőket, kik az angol politika hagyományos utjaihoz híven hazájukat egységes szerkezetben s hatalmának eddigi magaslátán óhajtják megtartani.

Első és elrettentő példája ez annak, hogy a leszállított cenzus és titkos szavazás által hatalomra vergődött önző és hazafiatlan tömeg mint fog kezét a nemzet széthúzó halálos ellenségeivel egy hó-bortos és magát tullelt aggastyán vezérelte alatt.

Gladstone programjának megvalósítása oly ipari és közjogi bonyodalmakba sodorná Angliát, melyek kimenelele beláthatatlan s legkedvezőbb eredményekben Anglia nagyhatalmi állásának és ipari fölébbségének aláhanyatlása volna.

Nem csoda tehát, ha Anglia jelenlegi kormányfői, elterve az eddigi alkotmányos uzustól, meg akarják kisebbségek dacára pozíciójukat az állam élén tartani és bevárni azon nem valószínű eshetőséget, hogy az állam veszedelmes ellenségeiből összeverődött többség, mielőtt a kormányt leszavazhatná. önmagában meghasonulva szerte foszlik és kisebbséggé devalválódik, miként az Gladstone többségével megtörtént.

A konzervatív angol sajtó, köztük a „Times” is pengetik azon tervet, hogy az angol parlamentet annak megnyílta után hosszabb időre elnapolják.

A taktika világos és sokat ígérő. A hangzatos frázisok és az államegység ro-

vására tett vaskos ígéretek megszédítették a tudatlan és mélyebben nem gondolkozó tömeget; de a wigh-párti többség józanabb része, — ha maga előtt látja Gladstone elmosódott programjának a kivitel analizisében feltűnő képtelenségeit, — vissza fog riadni a választások mámorában előre meg nem fontolt veszélyes következményeitől annak, hogy a munkások munkaidejét törvényhozásilag általános kötelezettséggel szabályozzák s Anglia egységét és hatalmát Irország, Skócia és Wales kiszakítása és parlamenttel felruházott autonómiaja által semmivé tegyék.

Mert arról biztosak lehetünk, hogy a történet Gladstonera nézve egyaránt le-sújtó lesz akár sikerül merész terveit keresztülvinni, akár nem. Első esetben nevet Herostratesé mellett fogja emlegetni, másik esetben pedig úgy fog róla itélni, mint aki az államferfiúi eszély és az exigenciák tudománya helyett az elvek vesszőparipáján spleenelhatáros elvakultsággal lovagol és akinek napja hosszú élete alkonyán a példátlan hiúság és hatalomvágy dicstelen fellegeibe temetkezik.

És a lefolyt angol választások ezen megdöbbentő eredményt, mely szörnyű képét a jövőnek tárja elénk arra az időre, ha majd az általános szavazatjog és titkos szavazat esztelenül követelt elvei mellett nálunk is az államegység konzervatív birtokosság és magyarság kisebbségbe jutna, a ráczok, románok, nemet parasztok, tót panszlávok széthúzó többsége ellenében; — ezt a képet, mely az analógia szerint Magyarországon a szociál-

demokracziának törvényhozásilag stipulált jogokat nyujtana, s Erdély, Banátus, Felsőmagyarország territorialis különválasztására vezetne s a nemzeti magyar állam ezredéves fennállásának végét jelentí, ezt a képet tünteti fel a minden áron opponáló higvelejű ellenzékiesség a „B. H.”-al az élén, követendő és kívánatos példájául a valódi parlamentárizmusnak.

De reméljük, hogy nálunk idáig nem fog érlelődni az állambontás s föderalizmus vagy abszolútizmusra vezető szélső demokraczia, hanem a magyar törvényhozás államegységű többsége éber ügye-llettel lesz arra, hogy a „B. H.”-et konzorties közjogi bölcsesége Gladstone példájához képest államveszélyes megvalósulásának elejét vegye.

Belföld.

A magyar konverzió.

Különböző híresztelésekkel szemben a Bud. Corr. kijelenti, hogy Wekerle pénzügy-miniszter ismételve tanácskozott ugyan az utolsó időben Pallavicini örgróffal, a magyar általános hitelbank vezérigazgatójával, valamint Széll Kálmánnal a magyar le-számitoló- és pénzváltó-bank elnökével, de ezen esetben sem Pallavicini örgrófnak nem volt megbízatása a Rothschild-csoport részéről, sem Széll Kálmánnak a budapesti bankok részéről, Különböző tanácskozások is arra a meggyőződésre vezettek, hogy a kilátásba vett pénzügyi műveletek keresztülvitelére vonatkozó érdemleges tárgyalások szeptember eleje előttalig kép-zelhetők. Pallavicini örgróf és Széll Kálmán több heti tartózkodásra vidékre utaztak.

T A R C S A

— Julius 27. —

A hegytetőn.

— Irta: Kemechey Jenő. —

(Vége.)

— Ott van a szaláncai várrom. Az ablakain szinte átlátni. Olyas-forma története van mint a salgói várromnak. Csakhogy itt a vár asszonya rántotta magával a mélységbe az urát, aki rabló lovag volt.

— És hogy volt a történet?

Amint ezt a kérdést föltette Emma, a meszelátón át megtalálta lent, a messzeségben a svábot, aki épp e pillanatban ütötte le botjával a guruló kalapot.

— A történet rövid. Abaujban volt egy leány. Szép volt. Az egész határban lesték már a fiatal nemesek azt az időt, amikor a kis leányból nagy kisasszony lesz, aki elé oda lehet állani villogó szemekkel, dobogó szívvel és meg lehet neki mondani: te édes, te drága, szeretlek.

Géza lehunyta szeméit, s kissé reszkető hangon mondotta ezeket a szavakat. Emma lelkében pedig fölcillant egy gondolat. Nem az, hogy a régi imádó szívében talán még most is ég a parázs, hanem az, hogy fiatal özvegyiségének első kirándulásába, ime, mindjárt beleszövődik egy kedves kis kaland.

— Folytassa a történetet.

— A fiatal nemesek megérték ezt a kort. Fölkeresték a szép kisasszonyt. Egyiknek szava elállott ugyan, de a s. emei beszéltek. És a szemek beszéde mindig igazabb, mint az ajkaké. A leány megértette ezt az őszinte beszédet. Hajlott reá. Meleg tekintettel viszonozta az égő szemsugárt — és egy pillanat édes odaadásával tett ígéretet az örökeltü szerelemre.

— Nos, azután?

— Az után a fiatal ember, tele boldogsággal szívében, sietett haza édes anyjához, megvinni az örömhirt, amely ebből a pár szóból állott: szeretem, szeret engem.

— Tovább.

(Az a sváb, de nehezen kapaszkodik föl s minő pihenőket tart!)

A szerelmes ember egy hét múlva fényes szerszámu lovakon, nászkerő, diszes sereggel fölgratott a szaláncai várba. Epp akkor tartotta a vár kisasszonya eljegyzését a komlói vár urával, egy vad emberrel, aki rablásból és kéthitűség árán lett várak és seregek ura.

— Folytassa.

— Nincs tovább.

— Lehetetlen.

— Mert ami most következik, az már nem történet, hanem mese.

— Hogyan?

— Hát csak úgy költve van hozzá. A képzelődés toldotta meg a történetet egy me-

sével, hogy legyen neki valamennyire igaz, talán tragikus, és költői folytatása.

— Mondja el a mesét.

— A mese azt vitte hírül a kijátszott, eldobott imádónak, hogy az esküszegő leányt az apja kényszerítette a házasságra, hogy az asszonytá lett kisasszony sokat szenvedett férje oldalán, végre is gömbölyű két karjával egyszer csak átkapta a férje nyakát, mintha izzó szerelemmel ölelte volna át s a várfokról lerántotta magával az irtózatos mélységbe.

Emma fölgrótt ültéből s elhalványult arczezal nézett Gézára.

Nem a keletkező s már szárnyaival erősen csapkodó vihar ijesztette meg, amely majd lekapta lábairól: hanem attól a gondolattól halványo tott el, hogy ez az ember, akinek ő gyermek-leánykora egy gondatlan pillanatában vallomással viszonozta vallomását és esküvel esküjét, most romantikus alakban elmondta a saját történetüket s csinált hozzá egy szomorú mesét, hogy ezt a mesét itt az óvatlan magashan, védtelenségében történetté csinálja.

Összetette kezeit s rémülettől reszkető hangon kérdezte Gézát:

— Le akar ön magával rántani a mélységbe?

Géza lecsüggesztette fejét, mintha nem hallotta volna az özvegy kérdését s tompa hangon folytatá:

— Persze a mai világban nem az apák, hanem az ugynevezett körülmények kény-

Simon Jenő sajtópere.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

A helyi szélbali ujság tavaly májusban malicziózus kis hirt közölt.

Megírta, hogy egyik aradi ügyvéd ellen vádat emeltek a bünyfenyítő törvényszéknél s mintegy apropos odacsapta a hirhez, hogy értesülése szerint család miatt per van folyamatban egy „furcsa szerepléséről ismert“ másik ügyvéd, Simon Jenő ellen is.

Mikor a hir megjelent, általános megrázkóztatást keltett városszerte. Formálisan tüntetett az ügyvédi kar s a jobbizlési közönség Simon Jenő mellett s a szélbali ujság ellen, daczára, hogy ez rögtön megkísérelte a mosakodást, mert belátta, hogy hirtelenkedésével óriási bakot lőtt. Kijelentette a szerkesztőség, hogy a közlés téves információ alapult és sajnálja a hir megjelenését. A rágalmazott ügyvéd azonban nem elégedett meg ezzel a gyöngye visszaszívással és törvényes uton, esküdtszék előtt keresett magának elégtételt a csunya bántalomért.

Hosszu vajadás után tegnap tartották meg ez ügyben a sajtóbírósi tárgyalást.

Az eredmény az, hogy az ügyvédnek vesztett pöre lett. A vádlott szerkesztőt 10 nemmel 2 igen ellenében (daczára, hogy a rágalmazás és becsületsértés megállapításánál 4, illetve 5 igen állott 8, respektíve 7 nem ellenében) felmentették.

A verdikt meglepte a publikumot, a mely különben is igen lanyha érdeklődéssel kísérte a tárgyalás lassu, mondhatni fád menetét. Aligha volt elkészülve a teremben bárki is arra, hogy egy rágalmazott és becsületében megtámadott, köztiszteletnek örvendő, tisztességes fiskális ilyen elégtételt kapjon akkor, midőn legfélétebb kincsében elég durva módon gázolnak. Midőn fejéhez verik nyilvánosan, sajtóban a tendenciózusan hangzó „furcsa szereplés“-t, melyre különben megjegyezte a vádlott, hogy e kitétel az ő vélekedése szerint egyáltalán nem becsületsértő. No, szeretnők mi látni azt a közpályán küzdő hivatalnokot, tisztviselőt vagy bármely foglalkozásu polgárt, a ki ököire nem menne a redakcióval, mikor egy reggel azt olvassa magáról valamelyik lapban, hogy ő furcsa szerepléséről ismeretes!

Vádlott szerkesztő, ki a közölt ujdonságot a felelősséget elvállalta, azzal védte magát, hogy neki lehetetlenség minden hir igaz

szeritk a lányokat a gazdagabb emberek karjai közé, a házasságot egy utalványnak tekintik fényes ékszerekre, drága selymekre, dus és vigalmas életre. Az utalványt aztán a férj az esküvő után beváltja. A fiatal leány valamennyi szívifájdalmat érez, a fiatal kor illuzióinak vesztén, de végre is vig menyecske lesz belőle s egyáltalán nem táplál magában olyan romantikus hajlamokat, mint a szalánczi vár asszonya.

Az eső megindult, a fõrgeteg végigsõprött a sziklatetõn.

Emma elsikoltotta magát. Géza talpra ugrott s átkapta Emma derekát.

A fiatal asszony halálra szánta magát s behunyta szemeit. No, most fog leugrani vele a kijátszott imádó!

A villám e pillanatban végig hasított a felhõs égbolton és szikrázó fénye bûvös sugárt vetett az Emma halavány, szép arczára.

Géza szemel reá tapadtak az Emma arczára, oly szépnek, oly édes kívánatosnak tartotta, hogy feledve Salgót, feledve Szalánczot, lehajlott hozzá és — megcsókolta.

Talán ez emberibb, igazabb és költõibb nyilatkozata a szívnek, mint a romantikus mélységbe ugrás.

III.

Olyan megázottan jöttek le a hegyoromról, hogy csurgott róluk az esõviz; hanem azért azt hitték, napsugaras tájékon járnak.

voltáról közvetlen forrásból meggyõzõdni. Ebben van valami. De azt viszont minden ujságíró tudja, hogy a felelõs szerkesztõnek jogában áll azt közölni lapjában, a mit akar, olyan szõvegezéssel, a hogy az intenczióinak legjobban megfelel s ha riportere olyan hirt ad asztalára, melynek alapos voltáról maga a hirhozó sincs meggyõzõdve: azt a hirt a legtöbb szerkesztõ papirkosárba veti, pláne mikor tudja, hogy a közlés által egy köztiszteletben álló egyén becsületét cibálja meg. Ha tehát vádlott nem volt tisztában a hir alaposága felõl, szerény véleményünk szerint kevés ész kell annak kifundálásához, — tekintve a közlemény csipõs minemüségét — vajjon hirlapírói buzgalommal nyomatták-e le azt, vagy pedig pusztá jóakarattól a Simon Jenő személye iránt.

Tárgyalás megkezdése elõtt a vádlott újból sajnálatát fejezte ki, hogy az inkriminált hir lapjában megjelent. Simon Jenő kívánta, hogy vádlott a bírás esküdtszék elõtt bocsánatot kérjen az elkövetett sértésért s mivel ezt az õnmagához következtes szerkesztõ nem volt hajlandó megtenni, kezdetét vette az eljárás, mirõl alábbi tudósításunk számol be:

Délután 9 órakor vette kezdetét a tárgyalás.

A sajtóbírósi alakult: Ott Rubay Károly elnök, Steinitzer Károly és Daniél Lajos dr. szavazóbírák, Sipos Sándor jegyzõ.

Az esküdtszék tagjai: Révész Nándor, Révész Adolf, Wadowszky Gusztáv, Szucs János, Tones Ede, Dengl Lajos, Szende Tivadar, Eckhardt Viktor, Hoffmann Viktor, Hoffmann Antal, Maresch Gyula Póttagok: Szablóczky László és Verner Miksa.

A felek ügyvéd nélkül jelentek meg.

Miután az esküdtszék tagjai letették a hivatalos esküt, Ott Rubay Károly elnök a vádlotthoz intézi a szokásos kérdéseket.

A vádlott nõs, 33 éves. Az inkriminált cikkért elvállalja a felelõsséget.

Sipos jegyzõ erre felolvassa a vádlevelet. Az illetõ lapban 1891. évi május hó 16-án „Vad alá helyezett ügyvéd“ czímen egy hir jelent meg, melyben egy másik hirrel kapcsolatban az van mondva, hogy „ugyan csak egy aradi ügyvéd, Simon Jenő ellen, ki furcsa szerepléseirõl ismeretes, bünyvádi eljárás van folyamatban.“ E hir alaptalan lévén, magánvádoló rágalmazás és becsületsértés miatt indit eljárást vádlott szerkesztõ ellen, s kéri az ügyre vonatkozólag hivatkozott tanúinak, névszerint Barabás Béla dr., Lukácsy Lajos, Priegél István, Gruber Géza és Avaffy Imre dr. kihallgatását.

Vádlott elõzõleg nyilatkozni kíván. Elõadja, hogy a hir megjelenése után Simon Jenő három uriembert, Priegél Istvánt, Avaffy Imre drt és Gruber Gézát küldte hozzá azzal, hogy tõle magyarázatot kérjenek. Ekkor õ a legõszintebben nyilatkoztatta ki, hogy sajnálja ama hir közlését, melynek valótlanágáról meggyõzõdött, de már késõ. Késznek nyilatkozott elégtételadásra s kijelentette, hogy a sértõ hirt másnap visszavonja. Most is legmélyebb sajnálatát fejezi ki az eset felett.

Simon Jenő kijelenti, hogy ha vádlott a bíróság és esküdtek elõtt bocsánatot kér, a tárgyalás folytatását nem kívánja.

Vádlott ezzel szemben ugy találja, hogy mindent megtett a sérelem orvoslására s annál, amit eddig tett, tovább nem mehet.

Erre az elnök megkezdi a bizonyítási eljárást.

Vádlott a maga részérõl néhány okmányt kér felolvasni. Benyújtja a téves hir után közölt helyreigazítást, az ügyvédi kar ez ügyre vonatkozó nyilatkozatát, a kir. tábla határozatának másolatát, mely megerõsíti, hogy a Simon elleni család vád terjesztõje ellen az eljárást beszüntették s a kuria azon ítéletét, melylyel az ügyet az aradi ügyvédi kamarához teszi át.

Simon Jenő a vádlott által benyújtott

másolatok eredetijét nyújtja be. Az „Aradi Közlöny“ és a szélbali lap néhány személyes vonatkozásu cikkeit kéri felolvasni, melyekbõl kitûnik, hogy a szélbali lap mily könnyelmûen állítja pellengére a tisztességes embereket. Végül kéri tanúinak kihallgatását, Barabás Béla dr kivételével, ki jelenleg nincs Aradon.

Vádlott kifogásolja az ügygyel kapcsolatban nem álló hirlapi cikkek felolvasását.

A bíróság öt percnyi tanácskozás után négy hirlapi cikknek, melyek nem tartoznak az ügyre s azzal semminemû összefüggésben nincsenek, mellõzését rendeli el.

A felolvasott okmányokból kitûnik, hogy Simon Jenő ellen Mikulicz György mikalakai lakos család miatt vádat emelt, mit azonban a bíróság mint alaptalan elvetett. Az ügyvédi kamarának egy levele Simon Jenõt feddhetlen jellemû korrekt ügyvédnek és embernek minõsíti, kihez gyanúsítás nem fér.

Következett a tanúk kihallgatása.

Avaffy Imre dr elõadja, hogy mikor Simon Jenő nevében két társával együtt vádlottnál megjelent, az õszinte sajnálatának adott kifejezést az eset fölött s határozott ígéretet tett, hogy „habár semmi oka Simon Jenõt kimélni“, a hibát legtisztességesebb módon fogja helyrehozni. Hogy ez így történt, azt nem mondhatná. Véleménye szerint a visszavonás nem képezhet teljes elégtételt abban a formában, amint megtéve lett. Hász Sándor, az ügyvédi kamara elnöke õ elõtte határozottan kijelentette, hogy olyast, mint a szélbali lap a kamarai ülésrõl hozott referadájában, nem mondott. A nevezett tudósításban pedig az állittatik, mintha Hász Sándor ezeket mondta volna: „Nem értem, mért bujik Simon Jenő az ügyvédi kamara hátamögé most, mikormás alkalommal nem állt helyt a tisztességén ejtett csorbákért.“ Ezekrõl Hász Sándor mit sem tud s azokat nem mondta.

Gruber Géza, mint Simon Jenő akkori megbizottja ugyanezeket adja elõ. Privát uton értesült arról, hogy ezen ügybõl kifolyólag sokan visszaküldték a szélbali lapot, felmondva az elõfizetést. Hogy a vádlott által nyújtott elégtétel teljesen elfogadható-e, arra nézve nem nyilatkozik, mert ez csupán egyéni nézet. Tudja azt, hogy katonatisztek, kik a visszavonást nem, de a támadást olvasták, az eset után jóval eittélõleg nyilatkoztak Simonról.

Priegél István a megbizottak harmadika, megerõsíti Avaffy vallomását. A vádlott által nyújtott elégtételt õ a maga részérõl nem tartja elfogadhatónak. Arról, hogy a szélbali lap elõfizetését többen felmondták, pozitív tudomása van, mert õ is azok közé tartozott. Keresztes Gyula dr kezdeményezése folytán egy iv lett körözve e czélbõl, melyet igen sokan aláírtak.

Lukácsy Lajos dr arra nézve ad felvilágosítást, hogy az õ általa vádlotthoz irt levélbõl, melyben a lap eljárását elítélte s mit a szélbali ujság közölt, egy passzus hiányzott. E passzusban tanu a hirlapíróknak szánt egy erõs dorgatoriumot. Beismeri, hogy vádlott a levelet azzal vette át, hogy habár nincs érdekében, hogy saját lapjában legyen megbíralva téves eljárása, mindazonáltal közli azt, hogy az elégtételadás teljes legyen.

Ezek után következett a vádbeszéd.

Simon Jenő egyenesen a dolgra térve, konstatalja, hogy okmányok igazolják az aradi szélbali ujság által tavaly közölt ellene irányuló hir alaptalanágát. Vádlott eljárásában határozott rosszakaratot lát, mert ha nem volt biztos a hir felõl, elég közel van a törvényszék, mért nem gyõzõdött meg a hir valóságáról, mielõtt azt közölte. A közlés tendenciózus voltát legjobban igazolja a tanuk vallomása, melyekbõl kitûnik, hogy vádlott ugy nyilatkozott, miszerint neki semmi oka sincs Simon Jenõt kimélni. De igazolja a rosszakaratu tendenciát fõképpen azon tény, hogy vádlott oly szavakat adott Hász Sándor szájába, mikhez még csak hasonlót sem mondott az illetõ. Az eddig elõadott bizonyítékokból nem vesz el és nem is tesz hozzá semmit, hanem kéri az esküdteket, méltóztásának itélni.

Vádlott azt fejtegeti, hogy a lap felelõs szerkesztõje nem szerezhethet be személyesen minden hirt s nem gyõzõdhetik meg

minden közlésnek való voltáról, mivel erre, a közönséggel szemben, mely gyors híradást vár, ideje sincs. Ez okból minden lapnak vannak bizonyos forrásai, melyeknek hitelességében addig, míg az ellenkezőről meg nem győződik, nincs oka kételkedni. A kérdéses hírt megbízhatónak véelve szintén közölte, s mikor rájött, hogy az alaptalan, már késő volt, meg nem akadályozhatta megjelenését. Azonban másnap teljes elégtételt nyújtott. Visszavonta a téves hírt, közölte a kuriai ítéletet, mely Simon ellen beszünteti az eljárást, közölte Lukácsy korholó levelét, melyben lapja ellen kel ki s azonfelül őszinte, mély sajnálatát fejezte ki az eset fölött. Ebben Simon megbízottai belenyugodtak s többet nem is kívántak. Azon kitételt, hogy a „fursza szerepléseiről“ ismert, nem találja becsületsértőnek, az vonatkozhatik valami különös toalettre is. Azt hiszi, hogy amit egy loyális szerkesztő ily esetben tehet, azt ő mind megtette. Az ő esetleges elítéltetése semmivel sem fog hozzájárulni vádló erkölcsi elégtételéhez. Konkrét esetre hivatkozik, hol hasonló esetben közhitvatalnok nagyobb, erősebb sérelemmel beírta az oly elégtétellel, minőt ő nyújtott Simon Jenőnek. Az, hogy ő és ellenfele a törvényszék termében állanak egymással szemközt, nem azt bizonyítja, hogy vádlónak elégtételnyerése a célja, mert hisz azt teljes mértékben megkapta, hanem bizonyítja, hogy ellenfelét a boszu, a szenvedély vezérli. Ismételtén kijelentve sajnálatát, kér igazságos ítéletet az esküdtektől.

Rövid viszonzások után elnök reaszummálja a vád és védelem által felhozott érveket. Majd fölteszik a kérdéseket az esküdteknél, kik hosszas tanácskozás után visszatérve a következő verdiktet hirdetik ki:

	igen	nem
1. Az inkriminált cikknek vádlott-e a szerzője?	8	4
2. Foglaltatik-e benne rágalmaszás?	4	8
3. Foglaltatik-e benne becsületsértés?	5	7
4. Vétkes-e a vádlott rágalmaszásban?	2	10
5. Vétkes-e becsületsértésben?	2	10

Az esküdtek verdiktje után Ott ruba y elnök kimondja, hogy vádlott sajtóbírószálgilag is fölmentetik a vád és következményeinek terhe alól.

Simon Jenő semmiségi panaszt nem jelentett be.

Külföld.

Magyarok és románok.

A Presse egy ifju konzervatív román levelét közli, ki a politikai konstellációra való tekintettel, a magyarok és románok kibékülését ajánlja; kezdjék el a románok; állítsák fel követeléseiket a képviselőházban, a főrendiházban, értekezleteken és meetingeken és ne hallgassanak tovább. A románkérdés voltaképen csak kenyérkérdés és helyi érdekek kérdése. A bukaresti irredenta motorai jobbára fiatal emberek, kik Magyarországnban végezték az egyetemet, de itt nem kaptak állást; román ember legteljebb pőpa, tanító vagy ügyvéd lehet; a helyi érdekek a körül forognak, hogy a román nyelvet engedélyezzék a közigazgatásban, az igazságszolgáltatásban és az iskolában. A parlament és a kormány nyilatkozatai szerint a magyar nemzet úgy látszik, hajlandó erre. Az eddigi eljárás nem magyarosította meg a románokat, hanem az ultrák kezibe sodorta őket, pedig néhány engedmény jó eredményt vonna maga után.

A bukaresti kulturliga tagjai tiltakoznak a Brailában tervezett magyar iskola fölállítására ellen s felszólítják a kormányt, hogy semmi szin alatt se tőrje az iskola fölépítését. A bukaresti diákságnak sokat enlegetett memorandumát többek közt Majorosen és Urechia volt miniszterek, Gradisteanu hirhedt román irredentista és Slavici történettudós is aláírták.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 759.8 mm., délután 3 órakor 759.2 m. Hőmérséklet reggel 7 órakor (+15.5, délután 2 órakor +21.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 2, délután 2 órakor N. 2. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A halál országából.

— Helyzetkép a csár birodalmából. —

A fekete rém, mely hetek óta tanyáz a csár birodalmában, nemcsak az emberéletben pusztít kegyetlen kézzel, hanem a közrendet, közbiztonságot s a közgazdasági állapotokat is fenekestül felforgatja. Ismeretesek azok a borzalmas jelenetek, melyeket Saratowban s egyéb kormányzóságokban a fejetvesztett, tudatlan tömeg felidézett s melyekhez hasonló, kisebb-nagyobb mérvben csaknem naponta ismétlődnek. De az a csapás, mely Oroszországot az abnormis egészségügyi és társadalmi viszonyok által sújtja — még nem nyújt teljes képet azokról a válságos állapotokról, melyek ez idő szerint a nagy csári birodalom szervezetét emésztik.

A legújabb s nem a legkisebb csapás, mely a kolera következtében az orosz birodalomra nehezedik, a pénzügyi válság, melybe a kereskedelmi körök jutottak s mely abban jut kifejezésre, hogy a kereskedők testületileg váltómoratoriumért folyamodnak. A csaknem teljesen néptelen Baku (melynek 120.000 lakosa közül 100.000 elhagyta a várost), kereskedői már benyújtották ebbeli kérvényüket a pénzügyminiszterhez s hasonló lépésre készülnek az asztrakáni, zarizyni stb. kereskedők, sőt nem valószínű, hogy a nisni-nowgorodi kereskedők szintén a végső menedékhez folyamodnak, különösen, ha a pénzügyminiszter — a mint előrelátható — helyt ad a bakui kereskedők kérelmének. S akkor aztán mégis bekövetkezik az, a minnek a minisztertanács a nisni-nowgorodi vásár megengedése által elejét akarta venni.

A kereskedelmi helyzet a Wolga mentén tényleg v i g a s z t a l a n. Asztrakánból nemcsak a jómóduak, de azok a munkások is elmenekülnek, a kik külföldről jöttek s a kikötőkben jó keresletre tettek szert. Ezekre még a kilátásba helyezett béremelés sincs hatással. A gabonakereskedelem a Wolga mentén teljesen pang.

Hogy ez állapotoknak mély hatásuk lesz bizonyára a nisni-nowgorodi vásárra s ha még hozzájárul a váltómoratorium is, akkor a minisztertanács fentebbi határozata nemcsak hogy az üzleti zavaroknak nem veszi elejét, hanem a kolera terjedését elősegíti.

Megtettek ugyan állítólag mindent a város egészségügyi állapotainak javítására, de elképzelhetetlen, hogy a birodalom minden vidékéről összeseregő óriási tömeg hiuvá ne tegyen minden egészségügyi intézkedést.

Egyébiránt Pétervárott az hirlik, hogy mióta a csár oda visszatért, szerfelett nyugtalanokodnak a vezető körök, hogy a nisni-nowgorodi vásár megtartása megengedtetett. A kezdeményezés állítólag W y s c h n e g r a d s z k y t ó l indult ki; ő volt az, a ki ellenezte a vásár elhalasztását, mivel ropant anyagi veszteségektől tartott. Most a miniszterek reá hártják a felelősséget s hir szerint ebben rejlik oka váratlan lemondásának.

Az

„ARADI KOZLONY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhoz hordva:	szétküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénznek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KOZLONY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyszinté ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

H I R E K.

Július 27. Szorda. Róm. kath. naptár: Pantaleon. — Protestáns naptár: Pantaleon. — Görög-keleti naptár (július 15.): Quir., Julitta. — A nap két 4 óra 32 perczkor, nyugszik 7 óra 40 perczkor.

Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: [polgári iskola. földszint.

Térzene minden vasárnap délelőtt 11—1/2-ig a várbeli disztéron, pénteken délután 6—1/2-ig Zemplényi előtt és városligetben, hetenként felváltva.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— Személyi hírek. T i s c h Mór dr városi kerületi orvos négy hétre Herkulesfürdőbe utazott. Távollétében L e i t n e r Ernő dr kerületi orvos helyettesíti.

— A hivatalos lapból. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: H e r m a n n ó Horváth Etelka, piskitelepi állami óvónőt, jelen állásában végleg megerősítette.

— A költözőkő kaszinó. A k a s z i n ó e g y l e t a közeledő bérnegyeddel helyiséget cserél. Az új helyiség a Minoritákpalotájának II. emeletén lesz s ez évi augusztus hó 1-én nyitattik meg.

— Az ipartestület gratulációja. Az aradi ipartestület elnöksége L u k á c s Béla kereskedelemügyi miniszteri államtitkárnak kereskedelemügyi miniszterre történt kineveztetése alkalmából következő távirati üdvözlést küldte az új miniszterhez: „Ezeregyszáz aradi kézműiparos legális egyesülése nevében legmélyebb tisztelettel, őszinte örömmel üdvözlöjük excellenciádat a kereskedelemügyi miniszterium élén. Az ég áldását kérjük a magyar ipar és iparosság javára kifejtendő működéséhez. — Aradi ipartestület.“

— A banesdi jegyzőválasztás. A banesdi körjegyzőválasztást e hó 25-én ejtették meg Banesen. Mint értesülünk P a p p Gyula Arad megye segédlevéltárnokát választották jegyzővé.

— Anna-napja. Anna napja volt tegnap, nevenapja sok kedves hölgynek. Már tegnapelőtt este se szeri-se száma nem volt a sok szerenádnek, melylyel Arad Annáit és Ninuskáit ünnepelték. A vidéken több helyütt sikerült vigalmakban tánczoltatták meg az Annákat s így az Annák tisztelete július 26-án általános és lelkesült volt. Hogy mennyire volt lelkesült, annak csak azok a megmondhatói, a kiknek az ideálja Anna nevet visel.

— Gyalázatos merénylet. Szinte hihetetlen hírt közlenek Kolozsváról. Azt jelentik, hogy Gyalunál a Vasváry Pálnak emelt emléket a románok a környékbeli pópák biztatására s z é t r o m b o l t á k. Alig néhány napja, hogy az 1849-ben elesett ifju szabadsághős emlékét felállították; minden hazafi örvedetes meglepedéssel vette tudomásul a nagy napok egy rokonszenves alakjáról való kegyeletes megemlékezést és most magyar földön, magyar állampolgárok elég vakmerők, hogy a hazafias kegyelet e tanujelét galádul megtámadják, szétdulják. A merénylet részletei hiányzanak, de a mennyiben a hir valónak bizonyulna, a legszigorubb büntetéssel kell sújtani azokat a gyalázatos honárulókat, kik szentségtörő kézzel hozzá mertek nyulni egy a hazavédelmében elesett vitéz emlékkövéhez.

— A posta-és távirtda-tanfolyam hatodik tanéve Budapesten f. é. szeptember hó elsején veszi kezdetét. Az elméleti képzettséget, a betöltött, vagy 1893. január hó végeig betöltendő 18. életévet, a magyar állampolgárságot, a magyar nyelv bírást s a feldhetlen előéletet igazoló bizonyítványokkal, továbbá a testi alkalmasságot igazoló közhatósági orvosi bizonyítványokkal felszerelt felvételi kérvények a tanfolyam igazgatóságához. (VIII. Luther-utca 3. szám) augusztus 10-től 25-ig küldhetők be, illetőleg a személyes jelentkezés aug. 28-tól, szept. 3-ig ugyanott történik. Az elméleti képzettség megkivánt foka az érettségi vizsga, vagy főgimnáziumokkal s főreálisiskolákkal egyenrangú intézetek utolsó évfolyamának zárvizsgája. Felvétetnek továbbá hat gimnáziumi osztályt végzett s gyakornoki vizsgát tett, vagy egyetemi tanfolyamot végzett gyógyszerészek. Bairatási díj: 10 frt. Tandíj: 40 frt. Tandíjmentességért szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt külön kérvénnyel a beigtatás alkalmával folyamod-

hatniaz igazgatóságához. 12 hallgató, kik szegény sorsuk mellett jó előmenetelt mutatnak, a miniszter által a tanfolyam egész tiz havi tartama alatt 20 frtnyi havi pénzsegélyben részesítettik.

— **Hulla a Marosban.** Említettük, hogy hétfőn délután egy férfi a Marosba vetette magát és eltűnt a habok között. Az a hír terjedt el eleinte, hogy az öngyilkosságot **K o z s i n e k** Ferencz polgári rendőrbiztos követte el. Most azonban kiderült, hogy **S t e f á n** György kövező napok óta eltűnt, s így valószínű, hogy ő lelte halálát a Marosban. Az aradi rendőrség e részben a következő felhívást intézte a Marosmenti községekhez:

Folyó hó 25-én délután fél 1 órakor a Maros folyóba egy eddig ismeretlen egyén Aradon öngyilkossági szándékból beugorva befűlt. A megindított nyomozás szerint nevezett valószínűleg a tegnaptól eltűnt **Stefán György**. Felkérem tehát címet, miszerint az alábbi személyleírásához hasonló férfi egyén hullájának kifogását ide tudtul adni sziveskedjék. **Stefán György** 30 éves, közép erős termetű, kerek arcú, barna haja, barna kis bajuszu, barna nadrág, piros stráfos ing, tarka mellény, czugos czipő és derékövvel ellátva. Aradon, 1892. július 6-án. **S a r l o t** Domokos főkapitány.

— **Megüresedett körjegyzői állás.** Az elmozdítás folytán üresedésbe jött a Bokszeg székhelyű Bokszeg, Repszeg és Monyoró községekből szervezett bokszegi körjegyzői állásra **Monti Alajos** borosjenői főszolgabíró pályázatot hirdet. Pályázati kérvények a választás napjáig augusztus hó 9-ig nyújtandók be az említett főszolgabíróhoz.

— **Ismét vízbefűlt gyermek.** Legközelebb állandó rovatot kell nyitnunk az ilyenféle szerencsétlenségnek. Most Monyoró községéből értesítik lapunkat, hogy **P o p a** Simon 6 éves fia befűlt a Nádor-malom csatornába.

— **Kolera nosztrasz.** Gyarmatha községben **S c h o v i t s** János parasztagazda tegnapelőtt a kolera nosztrasz tünetei közt megbetegedett, tegnap azonban állapota jelentékenyen javult és a gondos orvosi gyógykezelés folytán már veszélyen kívül van.

— **Az időjelzési szervezet kiterjesztése.** A mezőgazdaság terén egy fontos újítás fog augusztus hó elsején életbelépni. A földművelési miniszterium a kereskedelmi miniszteriummal egyetértőleg egy időjelzési szervezetet dolgoztatott ki, hogy annak életbeléptetésével a közönség az időről minél rövidebb idő alatt és minél pontosabban értesüljön. E célból a meteorológiai intézet kebelében egy időjelzési osztály a központi táviró hivatalnak chifrirozott táviratban naponként délután 3 óráig az idő prognosztisát megátvirozza. A központi táviró hivatal egyelőre 150 táviró állomásnak azonnal továbbítja és a táviró állomások kötelesek az e célra berendezett és mindenki által minden időben hozzáférhető helyen külön e célra szerkesztett pléhtáblákra a kapott időjelzést haladék nélkül kifüggeszteni.

— **Regény.** **H e r k u l e s f ü r d ő** b e n regényes történet nyert a napokban szép befejezést. Körülbelül tizenkét év előtt Temesvár egész környékén nagy feltűnést keltett az a hír, hogy egy tekintélyes földbirtokos fia hirtelen eltűnt szülei házából. A tizenhárom éves, de már is igen tehetséges ifjával eltűnt egy nájánál két évvel fiatalabb leánya is; a fiatal pár együtt szökött meg Herkulesfürdőre. A fiu azonban olyan vigyázatlan volt, hogy az egész szökési tervet megkeresztülte előtt elárulta nevelőjének, a ki látzólag egyetértett a zseuge szerelmes párral, de titokban értesítette a fiu Herkulesfürdőben lakó rokonait tanítványának korai regényes hajlamairól; a rokonok azután elcsípték a szökevényeket. De még mielőtt a fiu visszahozhatták volna szüleihez, az megint elszökött, ezuttal egyedül, csupán egy levelet hagyva hátra a szerelmes leánykának. A fiu azóta nem látták szülei, az esetről annak idején sokat beszéltek, de később az egészet elfelejtették. A rokonok csak évek múltán értesültek arról, hogy a megszökött fiu San-Franciscoban látták magyarországi ismerősök, de ott is nyomát vesztették. A fiu — mint most értesülünk — San-Franciscoban mint nyomdásztanuló dolgozott egy nagy napilap nyomdájában, a hol életrealósága és ügyessége miatt nagyon megszerették. Két év előtt nagy ismeretsége révén sikeresen neki egy nagy smaragd-bánya kiaknázása céljá-

ból részvénytársaságot létrehozni, most pedig a huszonöt éves fiatalember főtikkára ennek a virágzó vállalatnak és azonkívül az irodalomban is jó nevet szerzett magának. Ekkor azonban elfogta a honvágy, utrakelt és visszatért szüleihez. Egynehány hét előtt ellátogatott Herkulesfürdőbe is, és itt véletlenségből, vagy a sors szeszélye folytán, találkozott a gyönyörű szép leánnyal, a kit kis leánykorában megszöktetett. A regény befejezése az lett, hogy az ifju „yankee” eljegyezte a tizenkét év előtt megszöktetett kedvesét.

— **Gyilkos suhancz.** Hertelendyfalváról írják: **Z e e** Antal sztarcsovai illetőségű 18 éves suhancz, a ki nemrég egy pancsovai tanyán egy nőt agyonlőtt, férjét pedig ugyancsak egy lövés által súlyosan megsebesítette, és a tett elkövetése után elszökött, hat hétig Szerbiában csavargott, míg Belgrádban elfogták és a pancsovai kir. törvényszéki börtönbe kísérték be. A jól indult suhancz már 13 éves kora óta valóságos bolondja a fegyvernek, a hol csak szerit tehette szerzett magának pisztolyt és ezzel játszadozott. 15 éves korában maga készített egy fegyvert, összeszedve alakrészeket. 17 éves korában a hol csak sejtette, hogy fegyver van, az illető tulajdonostól elkérte kölcsön és vadászni ment, ugy hogy tilos vadászat és fegyvertartás miatt sokszor megbírságotla az előjáróság. Öt darab mindenféle fegyvert koboztak el tőle. Erdekes, hogy a gyilkosságot megelőző néhány nap, a községi jegyző jóra intette s mint teljesen elárvult fiúnak megmagyarázta, hogy ha jól viseli magát meg nagykoru lesz, tisztességesen megélhet vagyonából és a többek között ezt mondá neki: „Vigyázz fiam magadra, te olyan bolondja vagy a fegyvereknek, félek tőle, hogy téged egy fegyver a bitófára visz”. Mire a gonoszlelkű fiu mosolyogva eltávozott s csakhamar beteljesedett a jegyző szomorú jóslata.

— **Katonazene.** **N a g y** Lajos udvarkertjében ma este a katonazenekar válogatott műsorral hangversenyt rendez, melyre a közönséget e helyen is figyelmeztetjük.

— **Sztrájkoló munkások.** A brassói részvénytársaság petrozsényi közénbányájának munkásai erősen sztrájkolnak. Eddig 800 munkás tagadta meg a szolgálatot fizetésemelés kinyerése végett. A sztrájkolók oly fenyegető magatartást tanúsítanak a hatósággal szemben, hogy ez két század katonaságot kért, mely tegnap vonult be a Szászvárosba. A hatóság alkudozásba lépett a munkásokkal, de eddig eredménytelenül.

— **Vingai hírek.** **K r á l i t z** Béla orsz. képviselő a múlt héten Vingára érkezett, hol a nyarat tölti. — **S z a t h m á r y** Lajos kir. körjegyző több hétre a tepliczi fürdőbe utazott. — **S c h ä f f e r** Vilmos városi kapitány szabadságra ment; távolléte alatt **Veres Lajos** tanácsnok helyettesíti. — **A z u j p o s t a m e s t e r** **Maurer Róza** férj. **Szmicsikla Béla** már elfoglalta állását. — **A d i f t e r i t i s z** **Vingán** még mindig grasszál. Legutóbb **Schäffer** városi kapitány három unokája esett volt difteritiszbe, de szerencsére meg voltak menthetők.

— **A Porteleky testvérek.** Három délczeg erős legény voltak a Porteleky testvérek, most mind a három beteg fekszik s ha kikerülnek, az erőteljes legények helyett három félkezű koldus tér vissza. Az egyik a tamási lázadás áldozata. Ugy meglőtték, hogy a karját amputálni kell. Két testvére nem lázadt föl, de azért őket is hasonló sors érte. Egyik gőzmalom, a másik szeszgyári munkás volt s a gép mindegyiknek elszakította a karját.

— **Pályázatok.** Több végrehajtói áll. Bars és Hontvármegye területén aug. 15-ig. Gyakornoki áll. a budapesti állami zálogházaknál jul. 28-ig. II. oszt. állomásori áll. a földművelési miniszteriumnál aug. 15-ig. Gyakornoki áll. a fumei adóhivatalnál aug. 20-ig. Vámszedői áll. az új-palánkai mellékvámhivatalnál 2. h. a. Postamesteri áll. Lesence-Tamajon 3. h. a. Tanárségi áll. a selmecz-bányai erdészeti és bányászati akadémiánál aug. 25-ig. Szolgai áll. a galantai főszolgabíróságnál aug. 25-ig. II. oszt. ellenőri áll. a temesvári fővámszolgabíróságnál 2. h. a. Tanári áll. a budapesti tud. egyetemen szept. 30-ig.

H y m e n.

Szepessi Gusztáv, az aradi szintársulat tagja, jegyet váltott Budapesten **P i c k** Regina kisasszonnyal.

Gyászrovat.

Bellusi Baross László nyug. plébános és aranymisés áldozópap, az egykori c s e r m ő i plébános, élte 73-ik évében Szegeden elhunyt.

Teppé Albin, a minorita-rend pancsovai székházának főnöke f. hó 21-én reggel 5 órakor szívszélhűdés következtében, igen rövid szenvedés után meghalt. Rendesen igen korán kelt. Csütörtökön is már 4 órakor a kertben volt. Öt óra után bement szobájába, hogy előkészületeket tegyen az általa 6 órakor tartandó miséhez, a mikor ágya előtt összeesett. A házbéliek a zuhanásra oda futottak, de minden élesztési kísérlet sikertelenné bizonyult és egy fél óra múlva már kiterítve feküdt. **Teppé Albin** Egerben (Csehország) született 1834. július 15-én. Tehát most töltötte be 58 életévét. A minorita-rendbe beöltöztetett 1858-ban, ünnepélyes fogadalmat tett 1859-ben és ugyanezen évben áldozórára szenteltetett. Az 1858. évben gimn. tanár lett Nagy-Bányán, 1860. segédlelkész **A r a d o n**; hasonló minőségben működött Pancsován. Lugoson, ismét **A r a d o n**, 1872—1882-ig ismét Pancsován, majd 1882-ben újlag Lugosra helyeztetett át, végre 1886-ban ment ismét vissza Pancsovára. Az 1887. évben lett a pancsovai székház főnöke és e tisztséget megtartotta haláláig, valamint a minorita-rend örökös kormánytanácsosságát is. Temetése pénteken délután ment végbe igen nagy közönség jelenlétében. Koporsóját szebbnél-szebb virágok díszítették. Aldás és béke lengjen emlékezetén!

S P O R T.

— **Hajtvadászat farkasokra és medvékre.** A krassó-szörénymegyei **I l l o v a** és **K o r n y a** községek határában az utóbbi időben nagy kárt tesznek a farkasok és a medvék. A múlt héten több tehenet, ökröt, kecskét és sertést pusztítottak el a ragadozó vadak. Mint értesülünk, **Krassó-Szörény** vármegye közigazgatási bizottsága hivatalos hajtvadászatot rendelt el ellenük.

Egyletek, Társulatok.

— **A csanádmegyei jegyzői egylet** — írja levezelőnk — f. évi nagygyűlését Mezőhegyesen a hó 24-én tartotta meg. A nagygyűlést **K r i s t ó f f y** József m. főjegyző d. e. 10 órakor nyitotta meg, előadván azon fontos ügyet, mely tárgyalás alá vétetett, t. i. a jegyzői nyugdíj-ügy rendezését. Erre vonatkozólag három indítvány érkezett be, melyek alapos vita tárgyává tettek s nagy szótöbbséggel 50% felemelés fogadtatott el. A kérvény szerkesztésével **T á p a y** indítványozó bizatott meg, kimondotta a gyűlés, hogy az egyleti elnök vezetése alatt a kérvényt diszes küldöttség által nyújtatja át **M e s k ó** Sándor dr. alispánnak pártolás végett. A jövő nagygyűlésen **W é n i c h** Károly nagy-laki jegyző fog értekezni a pótdadók kezelésének összevonásáról, **B r e n g a r t e n** Henrik cs.-palotai jegyző pedig arról, hogy a folyó, vagy a múlt évi adó után vettessék-e ki a községi költségvetés. Déltután a központi szállodában diszebed volt, melyen **L o v r i c h** jegyző a főispánt, **M u n k á c s y** az alispánt, **W é n i c h** az egylet tevékeny elnökét, **Kristóffy** megyei főjegyzőt éltette.

Színház.

— **Kurucz-nóták Aradon.** **K á l d y** Gyula hangversenye holnap este lesz a színházban. Az estély válogatott műsora bizonyára nagy közönséget fog vonzani. Tegnap valóságos ostrom volt **K r i s p i n** József zeneműkereskedésében a jegyekért, melyek még ma is kaphatók lesznek.

— **Márkus Emilia** társulatunknál. **M á r k u s** Emilia, a nemzeti színház kitűnő művésznője legközelebb Nagyváradra érkezik s a nyári színikörben négy, legkitűnőbb szerepében lép föl.

VEGYESEK.

— **Szerelmi dráma** színhelye volt tegnap a budapesti Práter-utca 32. sz. ház. A szerelmi dráma hőse egy fiatal kömvességéd, aki feleségét, a kire már régóta féltékenykedett, egyetlen kesszurással megölte. **B r i n z a** István 28 éves, tót kömvességény féltékeny szemmel nézte,

hogy a felesége, Siskó Anna, 25 éves szivar-munkásnő mind szebben, drágábban dőlözködik s nem tér haza a megszokott időben. Tegnap este is erős szemrehányással illette csapóársága miatt. Az asszony mitsen választott férjének, hanem egy barátjához, J e n ő István cipész nejének Práter-utca 32. sz. lakására ment, a ki az éjjelre szívesen adott neki nyugvó helyet. Reggel 5 órakor a lakók — valamennyien munkások — eltávoztak s csak Jenőné és a fiatal asszony voltak a lakásban. Hat óra tájban váratlanul megjelent B r i n z a István, aki teljesen nyugodtnak látszott. A két nő a szobában volt és észre sem vették — bár az ajtó nyitva állt — hogy a férj a konyhaasztalról felvette az ott hevert tót bicskát. A szobába lépve aztán egyenesen oda ment a feleségéhez s a kést a nyakába szurta. Az asszony egy sikoltással összerogyott, a férj pedig teljesen nyugodtan távozott. Mintegy félóra múlva egy rendőrrel visszatért a tett színhelyére. A rendőrnek ugyanis feltűnt az utcán az ember zilált külseje s hozzászegődve, észrevette, hogy ruhája s keze véres. Erre megkérdezte tőle: mit csinált, mire a gyilkos rögtön bevallotta, hogy „megöttem a feleségemet” s odavezette a rendőrt. Az asszony a szurás után alig pár percig élt, mert a kés átvágta a nyak fő-ütőerét. A mentők már csak a beállott halált konstatalhatták. Dél előtt 9 órakor kijött a vizsgálóbíró és a rendőrfogalmazó s a tett színhelyén fölvevették a tényálladékat s megejtették a helyszíni szemlét. A gyilkos férjet is ott a felesége holtteste mellett hallgatták ki.

— **Pörül járt babonások.** Sárpatakon egy Csiorcsiú Mária nevű javasasszony híreben álló cigány nő furfangos módon csapott be két falubeli asszonyt, özvegy B a l o g h Jánosné és B r e z s á n Jánosné. Elment hozzájuk és azt mondta nekik, hogy ha készpénzük van, ő, a bűbajos mestersége segítségével, meg tudja azt tizszerezni, csak adják oda neki. A két együgyű asszony hamarjában 87 forintot szedett össze kölcsönkép a faluban és átadták a pénzt a javasasszonynak. Csiorcsiú Mária rögtön hozzá is fogott a pénzsokszorozó bűbajos tudományához: egy fejszével a szoba tapaszos padlóját felásta s látszólag a pénzt az így támadt üregbe elhelyezte, gondja volt azonban rá, hogy áldozatai a hókusz-pókusz alatt az ablakon nézzenek ki az utcára, mert ha meg találnak fordulni, elviszi őket az ördög. A művelet után azzal bucsuzott el áldozataitól, hogy kilencz hét múlva a helyet ássák fel s minden forintot megtizszerezve fognak megtalálni. Ezért a fáradságáért nem kívánt egyebet, mint négy darab fekete tyukot, egy fehér kakast, egy abroszt, három keszkenőt, négy és fél méter gyolcsot, valami 15 forint értékben, a mit meg is kapott. A két asszony nem győzte bevárni a kilencz hét lefolyását; a napokban felásták a rejtelmes üreget, azonban a várt pénzsumma helyett csak értéktelen papirdarabokat találtak. A csendőrségnek jelentést tettek az esetről.

— **Tízéves öngyilkos.** Bécsben hétfőn este felé a Duna-csatorna hullámaiban lelte halálát Kauter Lipót, egy augarstentrassei mázoló-mester tízéves gyermeke. A kis fiú öngyilkos volt, mert gyümölcslopáson érték s félt a büntetéstől.

— **Egy különcz halála.** Nápolyban egy Livingstone Henry nevű különcz amerikai milliomos halt meg, aki már vagy husz év óta lakott ott s a kit a városban minden gyerek ismert. Livingstone különczködése különösen abban állott, hogy naponként kikocsizott és kocsija elébe legalább husz lovat fogatott be egyesével. A nápolyi rendőrfőnök egyszer tiltotta, hogy tizenkettőnél több lovat fogjon be, mire a különcz amerikai azzal felelt, hogy átköltözött Livornóba. Erre Nápolyban olyan ribillió ke-rekedett, hogy a rendőrfőnök visszavonta tilalmát, Livingstone visszaköltözött Nápolyba és tovább hajtotta a két tucat csikóját Nápoly utcáin keresztül. Livingstone egy másik különczsége abból állott, hogy soha sem adott senkinek csak egy krajczár borralát is. „Majd beleveszek a végrendeletembe!” biztatott mindenkit, a ki szolgálatot tett neki. Es a jó Livingstone be is váltotta ígéretét. Mult héten meghalt s végrendeletében csaknem az egész város szerepel, mint örökös. A nápolyi omnibusz- és berkocsisoknak 20,000, a B o t t e g o n e-kávéház pinczéireinek 6000, a B o r g h e s i kaszinó üzletvezetőjének 60,000, a pin-

czéireinek 5000 és egy utczai suhancznak, a ki ki szokta nyitni előtte kocsijának ajtaját 10,000 lírát hagyományozott. — Egy nápolyi bankhivatalosnak 50,000 lírát hagyott Mr. Livingstone és a boldog ember nem tudja más okát adni ennek a gazdag örökségnek, mint azt, hogy a kaszinóban azt mondta egyszer a különcz amerikai füle hallatára: „Csak 50,000 lírát tudnék összehozni életemben, hogy egy falusi jószágot vehessek magamnak.” A végrendeleti hagyományok utolsó pontja a lovas-uti kocsisokra vonatkozik, a kikre Mr. Livingstone nagyon haragudott és pedig azért, mert nagyon gyakran feltartóztatták a fogatát. Meg is boszulta magátrajtok, a mennyiben azt írta végrendeletébe, hogy a lovasuti kocsisoknak 0 lírát és 0 czentésimét hagy. A két millió lírára rugó hagyatékából 620,000 lírát hagyott örökösöknek; a többi nápolyi jótékonyintézetek és egy egész sereg hagyományos kapta. A különös öreg elégetette hulláját s temetésén egész Nápoly ott volt.

— **Dinamitos banda a fürdőhelyen.** Spaaban tegnap leartóztattak egy embert, a ki egy rendőrgyöngyökre lőtt és megsebesítette. A merénylőné egy csomó dinamitpatront találtak. A vizsgált eddigi adataiból azt következtetik, hogy Spaaban tolvajbanda szervezkedett, mely dinamitmerényletekre készült bizonyos épületek ellen, hogy a robbanások után keletkező zavarban annál biztosabban indulhasson a fosztogatásra.

— **Tréfás asszonyszöktető.** A krajovai (Oláhország) vasuti állomáson a napokban érdekes asszonyszöktetés történt. Egy Rosetti nevű bukaresti nagykereskedő a nejével Párisba akart utazni. A vasuti étteremben Rosetti találkozott egykori sógorával, Corneával, a ki Rosetti első meghalt nejének a bátyja volt. Cornea azt mondta Rosettinek, hogy majd valami jó tréfát csinál. Cornea erre a jelenlevő rendőri tisztviselőhöz ment s Rosettire mutatva, a fülébe sugta neki, hogy az volna Athanasz, a hirhedt rablóvezér. A rendőr Rosettiit rögtön letartóztatta. A letartóztatott hiába tiltakozott ez ellen, a rendőr fogva tartotta. Ez alatt a vonat fűtyült s Rosetti neje meg Cornea vigan utra keletek Páris felé. Ugyan hogyan tet-szett Rosettinek a tréfa?

— **A világ leggazdagabb népe** eddig az angol volt. Most az amerikai. Az Egyesült-Államok statisztikai hivatala most állította össze 1890-ről szóló becslését az Egyesült-Államok lakosságának vagyona felől. E szerint e vagy-on 63,684,000,000 dollár. Az angol nemzet vagyonát Giffen ugyanev esztendőben csak 10,000,000,000 font sterlingben vette föl, a mi 50,000,000,000 dollárnak felel meg. Észak-Amerika népe tehát gazdagabb s minden egyes lakosra 1000 dollárnál több esik. Az All-mighty dollár birodalma tehát csakugyan nagyobbodik.

CSARNOK

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti novellája. —

[7] Irta: ifj. Gily Ede.

IV.

A kis vidéki város főterén diszelgett Berkessy Gáspár dugdagdag nagykereskedő emeletes háza. A földszinten nagy üzlethelyiségek voltak, fölöttük nagy aranybetűkkel a czég: „Berkessy Gáspár.” Az első emelet a házigazda lakásul szolgált, míg a másodikon alig egy órával a kerék érkezése előtt, Merényiné és édesanyja béreltek lakást.

Eppen fél 12 óra volt, midőn a báró és Foncsor beküldték névjegyeiket a szobaleánytól Berkessynének, ki megpillantva a hétágu koronás czimerpaizs lenyomatát, sietett előkelő vendégeit, a szalónba vezetve fogadni.

Berkessyné polgári származású még mindig elég csinos asszony volt s rajongott minden után, ami előkelő. Különösen hízelt a húságnak, hogy a báró, kivel a gyógyszerésznél találkozott, többször tett náluk látogatást, sőt már néhány ízben meghívásukat is elfogadta ebédre vacsorára. Anyai szíve örömtől repesett, midőn látta, hogy Bella leányát milyen kitüntető figyelemben részesíti minden alkalommal a nemes báró. Ilyenkor titkos tervek fogamzottak meg agyában, a melyeket azután szótól tovább-tovább, mint valamely elénk képzelettel megvert apró szellemes legényke az ő ifjúkori ábrándjait.

Legnagyobb hatást azonban ezen látogatása alkalmával ért el akkor, midőn a szalónba lépve sietett tiszteletteljesen kezét csókolni a mamának. Az a mosoly, mely a kézcsoáni után megjelent a mama ajkain, sokat mondó volt, megmondta azt is, hogy reá e percztől fogva minden tekintetben lehet számítani.

A báró miután elmondta, hogy ő nagysága ma kitünő színben van, Bella után tudakozódott.

— Majd elfeledkeztem a kedves gyermekéről a kellemes meglepetés folytán, melyben az önök látogatása folytán részesültünk, de azonnal hivatom. Mindig szobájába vonul és regényeket olvas, pedig én mindig tiltom tőle. Nem valók egy ilyen fiatal leánynak a regények, nemde báró ur?

— Az mindig attól függ nagyságos asszonyom, hogy milyenek azok a regények. Szeretném meglepni Bella nagyságot olvasás közben, s megengedi, személyesen jelentem be neki érkezésünket.

— Tessék, tessék!

— Tehát bocsánat egy pillanatra! Élni fogok az engedelemmel, már csak azért is, hogy a bájos Bella nagysám kedves zavarában gyönyörködhessek — mondá a báró s az ebédlőn és hálószobán áthaladva, halk kopogtatás után benyitott a lányka szobájába s betette maga után az ajtót.

A mint Foncsor egyedül maradt Berkessynével, közelebb vonta hozzá a zsölléjét s halkán suttogá:

— Valóban nagyságos asszonyom az önök leánya szerencsés csillagzat alatt született, s ha el nem szalasztja a kedvező alkalmat, a mellé a nagy vagyon mellé, melyet Berkessy ur gyűjtött számára, rangot is szerezhet magának.

— Hogyan értsem ezt? Micsoda „kedvező” alkalomról van szó?

— Nem tartom ugyan illőnek az események elé állításokkal vágni, mégis ha titoktartást remélhetek, meg fogom szavaimat magyarázni.

— Számíthat reá!

— Nos, tehát az én legbensőbb barátom, a nemes Szrémy György báró dugdagdag nagybirtokos attól a percztől kezdve, mióta a feleségemnél Bellával először találkozott, imádja az önök leányát.

— Ez inkább szerencsétlenség, mint szerencse házunkra nézve — viszonzá tettetett közönyt s rosszul palástolt felindulással Berkessyné.

— Hogyan asszonyom. Ön így gondolkozik?

— No igen! mert bár gazdagok vagyunk is, nagy közöttünk a rangkülönöség, mely a társadalom szemében ledönthetetlen válaszfal s ha Bella véletlenül megszoretné a bárót, örökre boldogtalan lenne.

— Igaza lehet asszonyom, de tudomásom szerint a dolog egészen másként áll. Ha Bella szereti a bárót, boldogság, nagy vagyon és fényes társadalmi állás vár reá. Bálványozni fogják a főváros legelőbbkelő köreiben s nagy valószínű, hogy udvarhölgyi méltóságot fog nyerni

(Folytatása következik.)

Táviratok.

Sikkasztás.

Temesvár, július 26. (Saj. tud. táv.) A józsefvárosi vasuti penztárnok H a z a y sikkasztás miatt ma elfogatott. A sikkasztott összeg ismeretlen. Hazay 2500 frtot bevett. Hazay öt gyámolatlan gyermek apja. A vizsgálat folyamatban van.

A kolera ellen.

Debreczen, július 26. (Saj. tud. táv.) A városi tanács nagyszabású óvintézkedéseket rendelt a kolerajárvány behurcolása ellen; külön köztisztasági utasítást adva a főkapitány számára, elrendelve az idegen utasok megvizsgálását, kijelölve járványorvosokat, berendezte a kolera-kórházat, kijelölve külön kolera-temetőhelyet. Hirdetményileg felhívja a lakosságot a hatóság támogatására a kolera elleni védekezésben.

A visszaszarmaztatott memorandum.

Nagy-Szeben, július 26. (Saj. tud. táv.) A „Telegraful Roman” mai száma jelenti, hogy a románok memorandumát, melyről a „Tribuna” mindig állította, hogy azt a román küldöttség Bécsben a császárnak átadta, tegnap az itteni alispáni hivatal utján visszaküldték Ratiu dr-nak.

Halálozás.

Bécs, július 26. (Saj. tud. táv.) **W a i d e c k** grófnő meghalt.

A közös hadügyminiszter nem mond le.

Bécs, július 26. (Saj. tud. táv.) A bécsi távirati iroda illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján merőben koholtnak nyilvánítja a bécsi „R e i c h s w e h r” híret **B a u e r** báró közöhadügyminiszter lemondásáról.

Az osztrák-magyar bank.

Bécs, jul. 26. (Saj. tud. távirata.) A **o s z t r á k - m a g y a r b a n k** állása július 23-án: bankjegyforgalom 406 millió 627,000 frt (—3.015,000 frt), érczértékkészlet 247.936,000 frt (+1.017,000 frt), tárcza 139.988,000 frt (—6.711,000 forint), lombardüzlet 23.246,000 forint (—332,000 frt), adómentes bankjegytartalék 52.179,000 frt (+4.314,000 frt).

Véres merénylet.

Páris, július 26. (Saj. tud. táv.) Re-nillben a vásáron egy színház bedőlt. Az épület leomló darabjai nyolczvankét embert részint súlyosan, részint könnyedén megsértettek. A szerencsétlenséget az okozta, hogy valami ismeretlen ember vakmerő módon keresztül fűrészelte a gerendákat.

A pályázó és nyertes német császár.

London, jul. 26. (Saj. tud. távirata.) A Cowes melletti hajóversenyen Vilmos német császár hajója, a „Meteor”, nyolcz nap alatt tiz pályadíjat nyert el. A „Meteor” a királyné által felajánlott díjért, egy serlegért is versenyezni fog.

Anglia gyarapodása.

London, július 26. (Saját tud. táv.) A „Royalist” angol hajó anektálta Gilbert szigetét, mely a tengerben Uj-Guineától északnyugatra fekszik.

Fölmentett haramia.

Ajaccio, jul. 26. (Saj. tud. táv.) Della Coscia korzikai rablóvezért az esküdtszéki végtárgyalás befejeztével tegnap felmentették.

Véres összeütközés.

Santander, július 26. (Saját tud. táv.) Az országos vásár alkalmával a katonák és a város lakosai között véres összeütközésre került a dolog. A katonák a népre sütötték fegyvereiket; két embert agyonlőttek, kilenczet pedig megsebesítettek, a min a lakosság rendkívül fel van háborodva.

Vonatkisiklás.

Nottingham, július 26. (Saj. tud. táv.) Ma egy személyvonat az állomás közelében kisiklott és a mélységbe zuhant. A halottak és sebesültek számát még nem tudni, de azt mondják sokan lesznek.

A tangeri zendülés.

San-Sebastian, július 26. (Saját tud. táv.) A marokkói kérdés megoldása céljából tervezett nemzetközi értekezlet ügye jelenleg megbeszélés tárgyát képezi a nagykövetségek körében. Ribot miniszter csak azon feltétel mellett hajlandó megengedni, hogy a nemzetközi értekezletben Franciaország képviselve legyen, ha annak meghatározott és előre megállapított programja lesz, melynek alapját a francia, angol és spanyol érdekek feltétlen egyenjogúsága képezné.

Berlin, július 26. (Saj. tud. táv.) A „Tageblatt” jelenti Zanzibarból: Soden kormányzó Tangába indult. A partvidéken el van terjedve a hír, hogy János főnök megverte a fölkelőket a Kilimand-sáró mellett. Ezt a hírt azonban még tartózkodva kell fogadni.

Közgazdaság.**Az aratás.**

— Saját tudósítóinktól. —

F-Nagy-Iratos, jul. 25. Az időjárás körülbelül egy hét óta esősre változott, időnkint erős viharok is voltak, melyek helyenkint a kapásnövényekben tetemes kárt okoztak. Az aratás bevezését hátráltatja a sok dült vetés és a gyakori eső. A buza szalmatermése eléggé jó, a mennyiben egy katasztrális holdra 30–40 kereszt esett, de a szemtermés nem ki-elégítő. A rozs csak 24–30 keresztet adott holdankint, míg az árpa 35–40 keresztjével is fizetett. A zab, mely nemsokára vágható, jó közép termést ígér. A sok esőben a kereszték nagyon összeáztak, kicsirázástól is lehet félni.

Borosjenő és Algyest vidékén a termés részben kielégítő, részben rossz és gyenge közép; lesz 10–12; viszont 3–4 hektoliter buza is kat. holdankint. A többi gabona, illetőleg kalászos növények is hasonlóan a buzaeredményhez, nem mindenütt kielégítő.

Sajteny, jul. 25. Az időjárás kedvezőre fordult; az aratást kevés kivétellel befejezték. Az eredmény jó és silány között váltakozik. Buza holdankint átlagban 14 keresztet hoz (18 kérés); a magtermés 4–5–6 métermázsza.

B-Csaba, július 25. Az aratás vidékünkön teljesen be van fejezve. Az eredmény sem mennyiségileg sem minőségileg a várakozásnak nem felelt meg. Buza átlagosan 4–5 métermázsát ad holdankint (1100 negyszögöl), minősége 70 kilogrammtól 81 kilogrammig. Az árpa kielégítő, 5–6 métermázsát eredményezett. Tengeriből a nagy szárazság folytán nincs kilátás jó termésre, most kezdene csövezni, de a szárazság folytán meddő marad Dohány és takarmányrépa még eddig szépen fejlődnek.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, jul. 26. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 klgramm frt
B u z a	bánási	szilárd	8.20—8.85
	tiszavidéki	„	8.20—8.85
	pestvidéki	„	8.15—8.80
	fehértói	„	8.20—8.85
	bácskai	„	8.20—8.85
R o z s	—	lanyha	7.30—7.50
	—	szilárd	8.20—8.85
Á r p a	takarmány	lanyha	5.30—5.50
	égetni való	„	—
Z a b	—	szilárd	5.50—5.85
	—	lanyha	4.70—4.75
T e n g e r i	bánási	lanyha	3.75—3.80
	másnévű	„	4.70—4.75
K á p o s z t a - r e p c z e	—	lanyha	11.—11.25
	—	szilárd	5.2—5.25
B u z a	tavaszi	szilárd	8.01—8.02
	június 1892	„	8.40—8.42
	őszre	„	—
T e n g e r i	máj.-jun. 1892	lanyha	4.72—4.74
	szept.-okt. 1891	„	4.76—4.78
Z a b	Bpest sz. tavasz	szilárd	5.15—5.18
	„ „ őszre	„	5.43—5.45
K á p o s z t a - r e p c z e	aug.-szept. 1891	szilárd	11.05—11.15

Idegenek névsora Aradon.

Július 26-án:

Fehér Kereszt szálloda: Reichl Gyula gróf. Budapest. Dr. Brájer Cornél ügyvéd, N.-Szt.-Miklós. Hubrich Hugó kapitány, Kassa. Lászlóka Béla főügyész, Ungvár. Pánik György ezredes, Kassa. Ujházy N. magánzó, Budapest. Hüschl Frigyes magánzó, Versecz. Sós László ügyvéd, Szepes-Igló. Petrovits János magánzó, Temesvár. Nagy László magánzó, Temesvár. Aberot Hubert ezredes, Lugos. Deutsch A. kereskedő, Schlagenwald. Pschirer József magánzó, Facset. Löwy S. utazó, Bécs. Bergmann Ferenc utazó, Nürnberg. Bucsbau Károly utazó, Bécs. Barasiano Aurél utazó, Szászváros. Schön Frigyes utazó, Bécs. Szohrer N. utazó, Bécs.

Nádor szálloda: Ipnau Sándor birtokos, Fraitya. Bálass Gyula tanító, Kolozsvár. Elias Sándor kereskedő, Pécska. Fascho-Mojs Sándor és családja miniszteri tanácsos, Budapest. Klug Józsa magánzó, Orsova.

Arany Kulcs szálloda: Welész Béla hivatalnok, Budapest. Veres Ferencz gyógyszerész, Vinga. Rossi Viktor vállalkozó, Borossebés.

Magyar Korona szálloda: Buday Juliska énekesnő, Budapest. Weisz Sándor zongoramester, Budapest. Mariette Chorini színésznő, Budapest. A. N. Chorini énekes, Budapest. Back Sámuel énekes, Budapest. Cantai József énekes, Lemberg. Schön Riza színésznő, Bécs. Waldene Hermina énekesnő, Bécs.

Vasuti szálloda: Dietz Sándor földbirtokos, Nyiregyháza. Markovits Miklós cipész, Schöne Hugó üzletvezető, Sayda (Szászország.) Udvary Imre m. kir. posta-táviratú számvizsgáló, Nyitra. Kohn Mór, Silingya.

Arany Szarvas szálloda: Bozentiani Sándor lelkész, Nagyböröd.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Nyilttér.***Az aradi polgári takarékpénztár**

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyújt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6½% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosított.

501 8—*

Az igazgatóság.**Aradmegyei takarékpénztár.**

Van szerencsénk tudomására hozni, hogy **ékszer-zálogüzletünket**

május hó 1-én az aradi első takarékpénztárnak adtuk át. Ennélfogva felkérjük az érdekelteket, hogy zálogkölcsönöknek rendezése céljából ezental az „aradi első takarékpénztárhoz” fordulni sziveskedjenek, hol mindazon előnyökben részesülni fognak, melyeket nálunk élveztek. Arad, 1892. április 24.

Az aradmegyei takarékpénztár igazgatósága.**Aradi első takarékpénztár.**

Van szerencsénk értesíteni t. ügyfeleinket és a nagyérdemű közönséget, hogy az „aradmegyei takarékpénztár”

ékszer-zálogüzletét

május 1-én átvettük. Kérjük az „aradmegyei takarékpénztár” t. ügyfeleit zálogkölcsönöknek rendezése céljából ezental bizalommal hozzánk fordulni, biztosítván számukra minden tekintetben a legmértányosabb eljárást és mindazon előnyöket, melyekben t. elődünk által részesítették.

Arad, 1892. április 24.

Az aradi első takarékpénztár igazgatósága.

833 12—*

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

91470 | 92. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény

darabos és kockaszén szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak alkalmazottai magánszükségletének részbeni fedezésére, valamint személykocsik és hivatalos helyiségek fűtésére a jövő 1893. évi január hótól egy, esetleg három évi időtartamra évenként szükséges mintegy 32000 azaz harminczkétezer tonna darabos vagy kockaszén szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdetünk a következő feltételek mellett:

1. A fent kitüntetett mennyiség csak megközelítő előirányzatot képez, minélfogva az a liquit, barna és kőszén szállítást tárgyzó 65465 | 92. számú különleges feltételek 5. §-a értelmében egy nedvdrésszel általunk szabad tetszésünk szerint felemelhető vagy leszállítható. Fentartjuk magunknak a jogot, hogy a fentebb kitüntetett évi mennyiség szállítását egy, esetleg három évi időtartamra is biztosíthatjuk, ha t. i. ezen hosszabb időre történő kötés által előnyösebb árak érhetőek el.

2. A szállítás egyébként az anyagok szállítására vonatkozó 129381 | 91. számú általános és a liquit, barna és kőszénre vonatkozó 65465 | 92. sz. különleges feltételek alapján eszközölendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig a m. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest VI. ker. Andrássy-ut 75, sz. II. emelet) és az üzletvezetőségknél naponként a hivatalos órákban megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtárunknál a megállapított ár előzetes lefizetése mellett posta útján megszerzethetők. Az általános feltételekért 25 kr., a különleges feltételekért 15 kr. fizetendő.

Mind egyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a fennebbi feltételeket jól ismeri és azokat a mennyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja.

3. A fent kitüntetett szénmennyiség a szükséghez képest havi részletekben még pedig tulyomó részben a téli hónapokban szállítandó és az időnkénti tényleges havi szükséglet mindég a megelőző hó második felében fog megengedtetni.

4. Újabb képződésű barna szén (liquit), valamint az oly tulajdonsággal bíró szén, mely a tüzelésnél összesül s ez által az égési folyamatot meggátolja, a tüzet eloltja, tekintetbe nem vétetik.

5. A szállítás a magy. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközölendő és a beszállítási hely az ajánlatban pontosan kiteendő, megjegyeztetik, hogy a szén a különleges feltételek 6. §-a értelmében a megállapított szállítási helyen vasuti vagonokba rakva adandó át.

6. Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megvevendő azon bányá, hol az ajánlott szén termelteni fog és fentartjuk magunknak a jogot, hogy kiküldött közegek által erről bármikor meggyőződést szerezhessünk.

7. Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak az ajánlatához csatolni.

8. Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy az ajánlott szén hazai vagy külföldi származású-e? A belföldinek jelzett szén akkor fog hazai származásának tekintetűni, ha ez azon kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazoltatik, a melynek kerületében a termelési hely fekszik.

9. Az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlott szén mily gozfejlesztő képességgel bír, azaz hogy egy kilogramm szén hány kilogramm vizet gőzlögtet el, továbbá az eléghetlen részek százalékos mennyisége és a calorikus érték.

10. A szénnek ára tonnánként vasuti kocsikba rakva bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítva és pedig külön a darabos és külön a kockaszénre nézve külön az egy és külön a három évi szállításra számokkal és betűkkel olvashatóan teendő ki, de kiteendő egyszersmind az ajánlaton a szénnek ára a vasuti kocsikba felrakva, bérmentve a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomásra is.

Ajánlatok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vehetők.

11. Megengedtetik, hogy a fentebb kitüntetett egész mennyiségre vagy annak csak egy részére tétessék ajánlat.

12. Minden ajánló köteles kívánatunkra próbaszénét szállítani, mely próbaszén az ajánlati ár alapján fog fizettetni.

13. Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmel:

„Ajánlat darabos és kockaszénre a 91470 | 92. számhoz” 1892. évi augusztus hó 23-ának déli 12 órájáig az anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

14. Bánatpénz gyanánt az egy évre ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 százalékos készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1892. évi augusztus hó 22-ének déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizenöt napnál nem régebb utolsó napiárfolyam szerinti értékben — azonban névértéken felül sohasem — vétetnek számításba.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlatához.

15. Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen, hogy ajánlattevő ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti, az ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

16. Különösen figyelmeztetnek a pályázni szándékozók, hogy ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy pótlólag vagy pedig táviratilag tétetnek — végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

17. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt — tekintet nélkül az árra — szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiség szállítását engedhesse át, ha csak az illető ajánlatban az ellenkező világosan ki nem köttetik és végre hogy a czél elérésére tetszés szerint bármely más intézkedést is tehessen.

Budapesten, 1892. július hó.

**A m. kir. államvasutak
igazgatósága.**

2535 | 892.

581 2-3

Pályázati hirdetés.

A Bokszeg község székhellyel Bokszeg, Repszeg és Monyoró kisközségekből szervezett bokszezi körjegyzői állás elmozdítás folytán megüresedvén, annak betöltése tárgyában az 1886 : 22. t.-cz. 82. §-a értelmében nyilvános pályázatot nyitok, s a törvény 83 §-a értelmében megejtendő választás határidejét a bokszezi körjegyzői irodába **folyó évi augusztus hó 9-ik napjának d. e. 10 órájára** tűzöm ki.

Felhívom az ezen állásra pályázni kívánókat, hogy az 1883 : I. t.-cz. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényüket hozzám a választást megelőző napig mutassák be.

Borosjenő, 1892. évi július hó 21.

**Monti,
főszolgabíró.**

8044. kh.

570 3-3

Hirdetmény.

Mayer Sámuel aradi lakos a Ségá pécskai ut 5. számú telkén egy cognac-gyár felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. XVII. t.-cz. 27. §-a értelmében a helyszíni tárgyalás f. évi július hó 30-án d. u. 4 órára kitűzetik, amelyre az érdekeltek meghívatnak azzal, hogy a telep helyszíni és tervrajza és az üzem módjának leírása f. évi július hó 29-ig a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a telep elleni netáni kifogások irásban ugyanott előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert ha ilyenek nem emeltetnek s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telepengedély az 1884 : XVII. t.-cz. 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1892. július 15-én.

**Sarlot Domokos,
főkapitány.**

**Az Eperjesi-Népbank
kályhagyára**

ajánlja kitűnő minőségű és szépségű gyártmányait **fehér, színes és majolika kályhákban**, valamint **diszes kandallókban**, melyek ez iparágban első rangot foglalnak el, és ugy a magyar iparegyesület, valamint a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur által is ki lettek tüntetve. 575 4-5

Jutányos árak mellett a legsolidabb és legpontosabb kivitel biztosítatik. **Takarék konyhák** felállítására a legjutányosabb árak mellett eszközöltetik.

Mintakönyv és árjegyzék kívánatra bármintve.

Főraktár: **Eperjesen (Sáros megye).**
Képviselőnk:

**HANN ALAJOS ur ARADON,
Eperjesi-Népbank kályhagyára.**

Hazánk kedvelt és rendkívül szénsavdus

Szántói savanyu vize

kapható a kutkezelőség által megszabott igen előnyös árakon az aradi raktárban

Flamm Lipót szállitónál,

valamint az összes fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

!! Kérjünk csak Szántói fröcscsöt !!

424 15-35